

domar, traditioner och normer är en minst lika stor frihetsberövar som socialismen.

Artikeln i Svensk Tidskrift bygger på rädslan för att ett kollektivt tänkande kan leda till mer politik. Och visst. Det vore tråkigt om vi fick ännu fler lagar och regleringar som trampar på vissa för att

skydda andra. Men det är en annan fråga.

Nej, man måste få tycka utan att vilja lagstifta och man måste få höja sin röst för att höras i opinionen. Man måste få bekämpa problem i det civila samhället med det civila samhällets metoder. Det är ju trots allt det som är marknadens makt, det vi slåss för.

Eller kan man endast stå för en minskad offentlig sektor och mer frihet från politikens godtycke om man tror att samhället i så fall skulle vara helt problemfritt?

Carolyn Dahlman (carolin@shortcut.nu) är journalist och frilansskribent.

Kan man vara både högerman och kvinnosakskvinna?

KAN MAN kalla sig både liberal och feminist? Den frågan ställer sig många ibland och vissa, som till exempel Peter Ejemyr i förra numret av denna tidskrift, svarar nej. Men jag både kan och vill och tror dessutom att det är viktigt. Jag ska försöka förklara varför.

FINNS DET ETT PROBLEM,
OCH I SÅ FALL VILKET?

Man kan ju börja med att fundera på om det finns några skillnader mellan män och kvinnor och om de i så fall är politiskt relevanta. Att vi ser olika ut är till exempel en sådan skillnad som är politiskt helt ointressant för alla utom rasister. Men om det finns skillnader som får effekter på aggregerad nivå angår det flera. Svenska kvinnor har lägre genomsnittslön än män. I svenska börsbolag finns det fler vd:ar som heter Göran än som är kvinnor. Är det ett politiskt problem? Ja det tycker jag, eftersom det är ett samhällsproblem och eftersom även liberala politiker bör ha uppfattningar om vad som är rätt och fel i samhället.

Gör det mig till kollektivist? Nej, inte så länge som jag har individen som utgångspunkt och undviker att göra orsakssamband av konspirationsteorier som inte hör dit. Om en stor grupp individer har betydligt lägre genomsnittslön

än en stor grupp individer med samma förutsättningar men annat kön, irriterar det mig inte bara som människa utan även som politiker. Då föreligger nämligen ett samhällsproblem. Inte på grund av patriarkaliskt eller kollektivt förtryck eller någon konspirationsteori utan på grund av att individer behandlas orättvist på grunder som inte är acceptabla.

SLARV STRAFFAR SIG

Lite är det vårt eget fel. Ju sämre och slappare liberaler är på att förklara varför till exempel kvinnliga genomsnittslöner är lägre än manliga, desto mer vänsterstämt blir feministbegreppet. Om Gudrun Schyman oemotsagd får påstå att svenska män är ett kollektiv och dessutom som liknar talibaner som kollektiv är det ju ingen som vill vara feminist om man riskerar att buntas ihop med henne. Inte jag heller.

Men i begynnelsen var feminismen liberal. Allmän och lika rösträtt ansågs på sin tid feministiskt och radikalt att förespråka. I dag borde det vara lika självklart att vara feminist som att vara antirasist, mot bakgrunden att det är fel att behandla människor sämre för att de tillhör en viss grupp. Ju färre liberaler som använder feminism desto fler konstiga och kollektivistiska åsikter förknippas med den.

Den största förklaringen till att svenska kvinnor har lägre genomsnittslön än svenska män finns rent statistiskt i att genomsnittslönen i offentlig sektor är lägre än den i privat och fler kvinnor arbetar i offentlig. Men ju mer vi låter Gudrun vara ensam om att förklara detta, desto större är sannolikheten att offentliganställda kvinnor fortsätter föredra hennes parti framför något mer liberalt alternativ. Det borde de inte göra om de insåg att kollektivavtal och arbetsgivarmonopol är de stora kvinnolönefällorna. De borde ju fundera mer på varför Gudruns parti vill behålla låglönemonopolen och Wanjans LO försvarar kollektivavtal med sämre villkor för kvinnodominerade yrken. Men många liberala individer är medskyldiga till att det fungerar. Utan bättre liberal motargumentation kan socialistiska feministerna fortsätta locka fler än deras idéer förtjänar. Därför är det inte bara möjligt utan dessutom viktigt att vara feminist om man är liberal.

VÅGA VARA VARDAGSFEMINIST

Men hur ska man göra då? Ibland kan jag bli avundsjuk rent tekniskt på socialister, eftersom det är lättare för dem att visa politisk handlingskraft. Man kan förbjuda, reglera och skicka bidrag. Det är

svårare att vara liberal feminist i politisk handling. Vad kan man göra i praktiken, förutom att allmänt förespråka att individer ska behandlas rättvist?

Ja, lika viktigt som det är att säga ifrån mot vardagsrasism, lika viktigt är det att våga vara vardagsfeminist. En viktig uppgift för en liberal politiker är att säga ifrån mot osaklig etikettering. Det är sådan som leder till diskriminering. Om man gillar rättvisa ska man reagera när någon behandlas orättvist oavsett om det är på grund av kön eller hudfärg eller något annat. För de flesta, även för vita, är det numera självklart att säga ifrån mot företag som inte anställer färgade sökande. Det borde vara lika självklart att säga ifrån mot chefer som påstår att det inte finns kompetenta kvinnor.

Och lite mer fantasi kan man ha som liberal politiker än att "bara" uppmuntra landstingsanställda att starta eget. Det är viktigt att försöka hindra dum-kollektivistiska beslut från att fattas. Reglerad pap-pamånad är förstås ett exempel på när politik kallas liberal men inte är det. Att ta skattepengar från undervisning och ge till kurser i feministiskt självförsvar är ett annat. Dåliga beslut är dåliga även när de motiveras med feminism. Men det är svårt att argumentera framgångsrikt emot dem för den som verkar förneka eller vifta bort alla skillnader mellan människor av olika kön. Då känns det mer seriöst att argumentera emot genom att ta feminismen på allvar men förklara varför den är bättre i liberal form. Många politiker har också rekryterande makt och kan själva påverka om styrelsens ordförande ska vara en av grabbarna eller den som bäst kan föra ut budskapet och attrahera väljare. Det är inte nödvändigtvis samma person.

Ord har betydelse. Om ett ord är vänsterstäplat är det därför vik-

tigt att ändra på det. Många ord har ändrat i betydelse genom åren och mycket av den politiska retorikens uppgift är att ladda viktiga ord med rätt innehåll. Om inte liberaler laddar ordet "feminism" med innehåll fortsätter Gudrun Schyman fylla det

med fel. Kan vi ta tillbaka rättvisan kan vi väl ta tillbaka feminismen. Och få den att handla om just rättvisa i stället för om kollektivism.

Anna Kinberg (anna.kinberg@riksdagen.se) är riksdagsledamot.

Svar:

ANNA KINBERG menar att det både är möjligt och rimligt att kalla sig liberal feminist. Men hon erkänner samtidigt att detta kräver en omdefiniering av begreppet feminism. Jag tror dock – lite tillspetsat – att detta sätt att driva debatten är lika hopplöst som att säga att man är liberal och socialist. Och sen försöka förklara att man med socialism inte alls menar vad socialister i gemen lägger som betydelse i ordet.

Sedan är det måhända ett problem att antalet Göran överstiger antalet kvinnor i svenska börsbolsledningar. Men om detta är ett

politiskt problem, återstår det för politikern Kinberg att berätta för oss hur den politiska lösningen på det problemet ser ut.

Carolín Dahlmans inlägg är intressant, då det illustrerar hur accepterad sexismen är i feministiska kretsar. Eftersom min artikel var skriven av en man, lockar den knappt fram mer än en gäspning, skriver Dahlman. Tänk för en sekund om jag, eller någon annan man, hade skrivit så om en text författad av en kvinna...

Peter Ejemyr (peter.ejemyr@askus.se) är kommunikationskonsult.

Frihetsparti

Det behövs ett parti som slåss för friheten även när detta är impopulärt – som till exempel när andra vill förbjuda innehav av barnpornografi.

Ernst Klein Liberal Debatt 4 2001

Kompensation för allt

En sänkning av arvs-katten kommer alltid att vara orättvis eftersom det i huvudsak är medelålders personer som ärver. Och unga skattebetalare kan inte kompenseras via exempelvis höjda barnbidrag eftersom utgiftstaken lägger hinder i vägen.

LO:s chefsekonom Dan Andersson, Dagens Industri 18/10 2001

Outsinliga värderingar

Standarduppfattningen i den arabisk-muslimska världen är att USA är rikt och mäktigt för att det är krasst och materialistiskt.

Sanningen är den rakt motsatta. USA är framgångsrikt och välmående tack vare dess värderingar, inte trots dem. Det är framstående eftersom det respekterar frihet, individualism och kvinnors lika rättigheter och för att det gynnar kreativitet och experimentlusta. Dessa värderingar är våra ousinliga oljekällor.

Thomas L Friedman, New York Times, 10 februari 2002

citat: